

ДО
Председателя на Научното жури,
определено със Заповед № РД 38-
144/16.02.2018 г. на Ректора на Софийски
университет „Св. Климент Охридски“

СТ А Н О В И Щ Е

Относно: Дисертационен труд на тема: „Стратегиите за местно развитие – инструмент за пространствен растеж. На примера на МИГ в България“, разработен от Оник Арабян, докторант към Софийски университет „Св. Климент Охридски“ с научен ръководител доц. д-р Косьо Стойчев, за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научно направление 4.4. Науки за Земята (Икономическа и социална география (Регионално развитие)

от проф. д-р Спартак Керемидчиев - Институт за икономически изследвания на БАН, член на Научното жури по настоящия конкурс

I. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от 226 нестандартни страници, в т.ч. основен текст от 205 страници, списък на научните приноси, списък на използваната литература, списък на фигурите и таблиците и 14 приложения. Използваната литература включва 156 източника на български, английски и руски език, и 15 интернет източника.

Структурата на изследването е изградена от три основни глави, заедно с увод и заключение. В първата глава са дискутирани основните теоретични понятия и концепции на регионалното развитие. Втората глава обхваща проблематиката на основните фактори и стратегиите за местно развитие. В третата глава е направена оценка на функционирането и еволюцията на местните инициативни групи (МИГ) в България като основни структури на подхода ЛИДЕР.

Част от основните резултати от дисертационния труд са представени в две самостоятелни публикации на български и английски език, съответно в Годишника на СУ и Бюлетина на сръбското географско дружество.

Авторефератът в обобщен вид отразява основните моменти от дисертационния труд. В него в синтезиран вид са представени най-важните постановки и приноси на автора, което дава бърз достъп до работата и постигнатите научни резултати в дисертационния труд.

II. Оценка на научните и практическите резултати в дисертационния труд

1. Във фокуса на дисертацията е избрана важната, но неразработена достатъчно в страната тема за подпомагане развитието на селските райони чрез използване на подхода ЛИДЕР. Темата е актуална, защото няма изследвания у нас върху резултатите от първия опит за приложение на този подход през програмния период 2007-2013 г. Подобни изследвания имат и висока практическа стойност във връзка с новостите при използване на този подход през следващия програмен период 2014-2020 г.
2. Като цяло начинът на изграждане на изследването е логичен. Спазена е последователността от теоретични постановки да се преминава към практически анализи и извеждане на обосновани резултати. В дисертацията е използван професионален език и терминология.
3. В първа глава на дисертацията авторът показва уменията си за извеждане и тълкуване на основните понятия на регионалното развитие като район, регион, социално-икономическо развитие, местно развитие стратегическо планиране и т.н. Също така той успешно представя и използва постиженията на локализационната теория и новата икономическа география, както и на стратегическото планиране в рамките на ЕС за нуждите на изследването си.
4. Втората глава продължава логическата линия от първа глава, като извежда и подробно разглежда факторите за местно развитие. След това авторът дискутира Общата селскостопанска политика на ЕС и подхода ЛИДЕР за развитие на селските райони в страните от ЕС и предпоставките му за приложение в България чрез МИГ и разработените от тях стратегии за местно развитие (СМР).
5. Третата глава е изцяло посветена на управленските проблеми на използването на подхода ЛИДЕР в страната. Първоначално това е направено за периода 2007-2013 г. , а след това анализът обхваща и следващия програмен период 2014-2020 г. В тази част от разработката са концентрирани приносите на докторанта. Те се състоят в извеждане на резултатите и проблемите при използване на подхода ЛИДЕР в изминалия програмен период, прогнозиране на очакваните проблеми при трансформиране на този подход към „Водено от общностите местно развитие“ и предложенията, които са направени за решаване на изведените проблеми.

III. Критични бележки и препоръки

Към представената разработка бих отправил следните критични бележки и препоръки за бъдещите изследвания на докторанта:

1. Основен системен проблем в дисертационното изследване е липсата на ясно изведена методика на анализ на проблема. Поради това връзката между

теоретичната част и следващите части се губи. Така първата част остава откъсната от изследването, а направеният анализ е в известна степен интуитивен. Ако такава методика бе разработена, това би довело да по-голяма прецизност и аргументираност на резултатите от изследването.

2. Проблем има и при формулиране на обекта и предмета на изследването. Като обект авторът е посочил СМР, а като предмет техните особености и характеристики и т.н. СМР са резултат от дейността на МИГ, които пък са следствие от подхода ЛИДЕР. Както е посочено в заглавието СМР са инструмент за пространствен растеж. Като интервенционна мярка СМР са създадени за промяна на състоянието на даден обект. Такива са селските общини и райони, които прилагат този инструмент. Следователно те са обект на изследването, а предмет са СМР. Изясняването на този проблем има практическа стойност, защото точно насочва към крайните бенефициенти от изпълнение на СМР.
3. Един интересен въпрос, който е маркиран, но не е сериозно дискутиран е за сравнението между постигнатите резултати от приложението на административното регионално планиране и подхода ЛИДЕР. Очевидно, подходът ЛИДЕР е разработен и като алтернатива на традиционното регионално планиране. В обхвата на темата на дисертацията попада точно въпросът за успешността на двата подхода като се отчитат ограниченията, които съществуват пред подхода ЛИДЕР.

IV. Заключение

В обобщение на анализа на представения дисертационен труд моята оценка е, че той напълно отговаря на изискванията, поставени в ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, което ми дава основание да предложа на уважаемите членове на настоящото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ по научно направление по научно направление 4.4. Науки за Земята (Икономическа и социална география (Регионално развитие) на докторант Оник Арабян.

Член на Научното жури:

проф. д-р Спартак Керемидчиев

16.04.2018 г.
гр. София